

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים: חברי הכנסת
עאידה תומא סלימאן
יוסף עטאונה
עופר כסיף
איימן עודה
אחמד טיבי

פ/25/371

הצעת חוק לימוד חובה (תיקון – חינוך חנינם לפעוטות ולילדים), התשפ"ג–2022

1. תיקון סעיף 1 בחוק לימוד חובה, התש"ט–1949¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 1 –

(1) אחרי ההגדרה "רשות חינוך מקומית" יבוא:

"פעוט" פירושו – אדם שבראשית שנת הלימודים היה באחד הגילים משלושה חודשים עד שלוש שנים; "

(2) בהגדרה "הורים" במקום "של ילד או של נער" יבוא "של פעוט, של ילד או של נער", במקום "של הילד או של הנער" יבוא "של הפעוט, של הילד או של הנער" ובמקום "שהילד או הנער" יבוא "שהפעוט, הילד או הנער; "

(3) בהגדרה "מוסד חינוך", אחרי "ללימוד שיטתי" יבוא "לפעוטות, "

2. בסעיף 6 לחוק העיקרי, בפסקה (א)(1), לפני "מי שחל עליו" יבוא "פעוט או".

3. בסעיף 7 לחוק העיקרי, בכל מקום, אחרי "לילדים ולנערים" יבוא "או חינוך חנינם לפעוטות".

4. בסעיף 7א לחוק העיקרי –

(1) בכל מקום, במקום "ילד או נער" יבוא "פעוט, ילד או נער; "

(2) בכל מקום, במקום "הילד או הנער" יבוא "הפעוט, הילד או הנער; "

(3) במקום "ילדים או נערים" יבוא "פעוטות, ילדים או נערים".

¹ ס"ח התש"ט, עמ' 287.

5. החלה בהדרגה. הוראות החוק העיקרי כנוסחן בחוק זה יחולו ביישובים, בשכונות, במוסדות חינוך או בשכבות גיל שיקבע שר החינוך בצווים, בהסכמת שר האוצר ובאישור ועדת החינוך, התרבות והספורט של הכנסת, ובלבד שההחלה תושלם לא יאוחר מתחילת שנת הלימודים _____.

ד ב ר י ה ס ב ר

הזכות לחינוך היא זכות יסוד בסיסית ואחריות המדינה על מימושה עוגנה בחקיקה, בהיקפים שונים, לאורך השנים. עד שנת 1984 לימוד החובה חל על ילדים בגילאים חמש ומעלה. עם כניסתו לתוקף של תיקון מספר 16 לחוק לימוד חובה, התש"ט-1949 (להלן – החוק), הורחבה תחולת הוראות החוק לילדים בגילאים שלוש ומעלה ונקבעה תחולה הדרגתית של הוראות אלה, אך רק בשנת הלימודים התשע"ו הושלמה החלה זו.

גם לחינוך בגיל הרך נודעת השפעה מכרעת על התפתחות האדם. החינוך לו זוכים פעוטות (גילאי אפס עד שלוש) משמעותי ביותר להתפתחותם הפיזית, הקוגניטיבית והנפשית. ללא טיפול נאות וסביבה תומכת ומאתגרת, התפתחות הפעוט עלולה להיפגע. למצער, פעוטות רבים אינם זוכים לחינוך וטיפול ראויים, והמדינה אינה מספקת מענה מתאים.

מעונות לפעוטות עולים הון עתק בישראל, החל מ-2,300 שקלים חדשים לחודש במעונות שמפוקחים על ידי משרד הכלכלה ועד 4,000 שקלים חדשים לחודש במעונות יום פרטיים. יש להדגיש כי מספר המקומות בגנים המפוקחים מוגבל, לכן בפני ההורים עומדות שתי ברירות קשות: לרשום את ילדיהם למעון פרטי ולקרוס תחת הנטל הכלכלי או לחילופין לוותר על שליחת הפעוט למעון ובכך למנוע ממנו את זכות היסוד והסביבה התומכת לה הוא זקוק.

המצב הקיים מגדיל פערים חברתיים-כלכליים ויוצר אי שוויון בהזדמנויות לפעוטות כבר בתחילת חייהם ובשלב משמעותי בהתפתחותם. על המדינה מוטלת החובה לאפשר שוויון הזדמנויות בחינוך, שוויון אשר ניתן לקדם רק על ידי מתן חינוך חינם נאות לפעוטות. יודגש שהצעת החוק אינה מחילה חובת לימוד על הפעוטות, אלא מחייבת את המדינה לספק לימוד חינם לפעוטות שהוריהם מעוניינים בכך.

העלות הכספית של החוק המוצע אמנם רבה, אך חלק ניכר מעלות זאת יכוסה על ידי כניסת הורים שכיום נאלצים להישאר בבית עם ילדיהם למעגל העבודה. כיון שמדובר באוכלוסיה שהיא נשית ברובה, השתלבותן של נשים אלו במעגל העבודה תגדיל את השוויון בין המגדרים ותעצים את מעמד האישה. הכניסה למעגל העבודה תשפר את מצבן הכלכלי של המשפחות, בכך תוריד את תלותן בקצבאות הביטוח הלאומי, ובנוסף תתרום להגדלת התוצר הלאומי ולגידול בגביית המסים.

הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חברת הכנסת עאידה תומא סלימאן (פ/2504/24), ועל שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חבר הכנסת אחמד טיבי (פ/180/25).

□ המועד ייקבע בעת הכנת הצעת החוק לקריאה הראשונה.

הצעת חוק דומה בעיקרה הונחה על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חברת הכנסת מירב מיכאלי
וקבוצת חברי הכנסת (פ/24/289).
הצעת החוק זהה ל פ/24/2504 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ה בכסלו התשפ"ג (19.12.2022)